

Asia: STM070:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Muu

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoitukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

-

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

-

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

Asiakkaan ja lähiomaisten näkökulmasta ehdotettu muutos henkilöstömitoituksen tuomisesta lainsäädäntötasolle on hyvä asia ja varmistaa omalta osaltaan asiakkaan tarpeen mukaisia riittäviä

resursseja. Siirtymäaika on toki joustava johtuen valmiuksista ja suunnitelluista toimenpiteistä lainsäädäntömuutoksen toimeenpanoon mutta vaikuttaa kohtuuttoman pitkältä asiakkaiden ja omaisten näkökulmasta.

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

Riittäväillä toimenpiteillä prosessien ja toimenpiteiden kehittämiseksi, osaamisen varmistaminen koulutusten, perehdytysten kautta henkilöstöä lisäämällä. Tekemällä riittävästi markkinointityötä ammattihenkilöstön saamiseksi sosiaalityöhön. Kehittämällä palkkausjärjestelmää.

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Mitä RAI:n käyttöönnotossa tulee ottaa huomioon?

Kelan näkemyksen mukaan kansallinen standardi on erittäin hyvä asia ja lisää asiakkaiden yhdenvertaisuutta eri puolilla Suomea. Koska RAI on käytössä suhteellisen laajasti ja se, mitä standardista on hallituksen esityksessä kerrottu ja muutoin tiedossa, vaikuttaa RAI perustellulta standardilta ottaa käyttöön. Koska standardista tulee kansallinen, tulisi sen käyttöönnotossa ottaa huomioon se, että sen tulisi myöskin tallentua jatkossa Kanta-palvelujen sosiaalihuollon arkistoon. Näin arviointi olisi kunkin toimijan käytössä tarpeen mukaan, myös silloin, kun asiakas muuttaa kunnasta toiseen taikka siirtyy palveluntuottajalta toiselle. Näin säästetään merkittävästi hoitohenkilökunnan työaika, kun samoja palvelutarpeen kartoituksia ei tarvitse tehdä joka kerta kun asiakas siirtyy palvelusta toiseen tai palveluntuottajalta toiselle. Tämä edellyttää muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettuun lakiin (9.2.2007/159).

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

RAI-järjestelmän tiedot tulisi tallentua kansallisen sosiaalihuollon arkistoon. Näin ollen asiakkaan tiedot olisi jokaisen toimijan käytettävissä tarpeen mukaan ja alueesta ja palveluntuottajasta riippumatta. Asiakas voisi myös Omakanta-palvelun kautta nähdä omat tietonsa ja hyödyntää niitä tarpeen mukaan.

Hallitusohjelman kohdassa 3.6.2 Sosiaaliturvan uudistaminen edellytetään myös palvelujen ja etuuksien parempaa yhteensovittamista. RAI palvelutarpeen yhteydessä tulisi lainsäädännössä velvoittaa tilanteen mukaan myös tekemään yhteistyötä Kelan kanssa eri sosiaaliturvaetuuksien kartoittamisessa sekä etuusprosessien käynnistämisessä. Tämä voitaisiin tehdä yhteistyössä kunnan ja Kelan välillä asiakkaan puolesta joko lainsäädännön tuella taikka asiakkaan suostumuksella. RAI-tietoja voitaisiin myös hyödyntää esimerkiksi Kelan eläkettä saavan hoitotuen hakemuksissa, eläkehakemuksissa, sairaanhoidon korvausten hakemuksissa jne. RAIsta saatavaa tietoa on erittäin tärkeää saada hyödynnettyä sosiaaliturvaetuksia käsiteltäessä, tämä edellyttäisi muutoksia etuuslainsäädäntöön ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettuun lakiin (9.2.2007/159).

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

Käyttöönotto on tehty ainakin Eksoten alueella porrastetusti, tämän ehdotettu lainsäädäntömuutos mahdollistaa kun siirtymäaika on kirjattu lakiin joustavasti. RAI:n käyttö edellyttää myös selvää

seuranta eli palvelukartoituksen tekemisen laatua tulee seurata ja johtaa käytännön arjessa, jotta sieltä saatavat tiedot ovat luotettavia ja vertailukelpoisia.

Onko mielestänne olemassa jokin muu / joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

-

Muita huomioita

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Kela haluaa tuoda esiin Antti Rinteen hallitusohjelman kohdan 3.6.2 Sosiaaliturvan uudistaminen, jossa itse sosiaaliturvan uudistamiseen liittyviä asioita, mutta myös etuuksien ja palvelujen parempi yhteensovittaminen jatkossa suhteessa myös sosiaaliturvaan. Etuuksien ja palvelujen yhteensovittaminen on tulevan sosiaaliturvauudistuksen ytimessä. Tätä yhteensovittamista tulisi kuitenkin edistää aina kuin mahdollista ja Kela esittääkin, että samalla kun kansallinen (InterRAI tai muu) standardi otetaan mahdollisesti käyttöön palvelujen tarpeen kartoituksessa, tulisi myös velvoite käydä läpi asiakkaan sosiaaliturvaetuuksien kokonaisuus kunnan ja Kelan yhteistyönä asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaisten palvelujen ja etuuksien toteuttamiseksi yhtenä kokonaisuutena. Tällainen velvoite voi olla tosin myös silloin, jos päädytään siihen, että kansallista standardia ei käytöön oteta.

Turunen Marjukka
Kansaneläkelaitos - Etuuspalvelut